

Årsrapport för dataskyddsarbetet 2024

Förskolenämnden

2024-12-20

Innehåll

1	Dataskydd i kommunal verksamhet	3
2	Göteborgs Stads dataskyddsombud.....	4
2.1	Stadenövergripande iakttagelser 2024	4
2.1.1	Ny central funktion för styrning och samordning i dataskyddsfrågor möjliggör ett stärkt dataskydd	4
2.1.2	Verksamhetens ledning avgörande för att GDPR inte ska fortsättas upplevas som ett hinder	5
2.1.3	Bristande ansvarstagande i Stadens arbete med AI medför risker för både enskilda och verksamheter.....	6
3	Dataskyddsombudets iakttagelser 2024.....	7
3.1	Verksamhetens dataskyddsarbete.....	7
4	Granskning av dataskyddsarbetet 2024.....	8
4.1	Fördjupad kontroll 2024	8
4.2	Uppföljning av lämnade rekommendationer	8
4.2.1	Uppföljning av verksamhetens arbete med rekommenderade fokusområden 2024.....	8
4.2.2	Uppföljning av rekommendationer lämnade inom ramen för tidigare genomförda kontroller	10
4.2.3	Uppföljning av särskilda iakttagelser 2024.....	11
5	Rekommenderade fokusområden 2025	13
6	Bilagor	14

1 Dataskydd i kommunal verksamhet

Att få ta del av och hantera andra människors personliga uppgifter på ett sådant sätt som kommunala förvaltningar och bolag gör innebär att förvalta ett stort förtroende. Dataskyddsförordningen (GDPR) har tillkommit för att särskilt värna om den enskildes rätt till integritet och kontroll över vad som sker med ens personuppgifter. Rätten till en fredad privat sfär och personlig integritet är grundläggande i ett demokratiskt samhälle och är ett av fundamenten på vilket många andra av våra demokratiska rättigheter vilar. Lagstiftningen finns till för att skydda individen från skada och sätter ramarna för hur personuppgifter får behandlas i en alltmer digital värld.

Att förvaltningar och bolag hanterar personuppgifter i enlighet med gällande lag bör vara en självklarhet i syfte att visa omsorg om det förtroende som getts den som har att hantera personuppgifter. För att säkerställa följsamhet gentemot GDPR behöver dataskyddsperspektivet genomsyra arbetet inom de kommunala verksamheterna på alla olika plan. Det gäller allt från rutiner och processer för det dagliga arbetet, till arbetet med innovations- och digitaliseringslösningar för framtidens arbetssätt på förvaltningar och bolag inom Göteborgs Stad. I det framtidsyftande arbetet är GDPR ett viktigt redskap för att kunna säkerställa en digitalisering som håller över tid.

2 Göteborgs Stads dataskyddsombud

Det är varje nämnd och bolag som är ytterst ansvarig för att dess verksamhet följer dataskyddslagstiftningen. För att stödja stadens nämnder och bolag i arbetet med dataskydd har ett dataskyddsombud utsetts. I Göteborgs Stad fullgör dataskyddsenheten på Intraservice uppdraget som dataskyddsombud åt stadens bolag och nämnder. Vad som är dataskyddsombudets uppgifter framgår direkt av lagstiftningen i GDPR.¹ Dataskyddsombudets viktigaste uppgift är att övervaka att stadens förvaltningar och bolag följer dataskyddslagstiftningen. Detta sker bland annat genom att samla in information om hur personuppgifter behandlas och genom att kontrollera hur bestämmelser och interna styrdokument som styr dataskyddsarbetet efterlevs. Dataskyddsombudet har också till uppgift att ge råd och information till förvaltningar och bolag i dataskyddsfrågor. Detta sker genom att dataskyddsombudet är behjälplig när frågor rörande behandlingen av personuppgifter uppkommer hos verksamheterna.

Enligt lag ska dataskyddsombudet även rapportera om arbetet till högsta förvaltningsnivå², och utifrån detta lämnar dataskyddsombudet årligen en rapport om den egna verksamhetens dataskyddsarbete till nämnder och bolag i Göteborgs Stad. I rapporten redogör dataskyddsombudet för de iakttagelser som gjorts under året, både stadenövergripande och, i vissa fall, verksamhetsspecifika. Rapporten innehåller även information om årets fördjupade kontroll samt resultatet från den uppföljning som genomförts avseende hur verksamheten hanterat och arbetat med de rekommendationer som lämnades i årsrapporten 2023.

Årsrapporten är avsedd att kunna användas som ett stöd för verksamheten i sitt fortsatta arbete med dataskydd. Det är upp till varje verksamhet att besluta om hur det interna dataskyddsarbetet ska utformas utifrån verksamhetens förutsättningar för att på bästa sätt hantera identifierade risker.

2.1 Stadenövergripande iakttagelser 2024

2.1.1 Ny central funktion för styrning och samordning i dataskyddsfrågor möjliggör ett stärkt dataskydd

Hur långt förvaltningar och bolag kommit i dess dataskyddsarbete skiljer sig stort åt inom Staden. Skillnaderna bedöms till stor del bero på bristande styrning och samordning i dataskyddsfrågor från centralt håll, något som lyfts av dataskyddsombudet under flera år. Resultatet av detta är bland annat att skyddet för de registrerades personuppgifter varierar mellan verksamheterna, en ineffektiv

¹ Artikel 39 i GDPR

² Artikel 38.3 i GDPR

personuppgiftsincidenthantering och att hanteringen av rättigheter hanteras olika beroende på vilken verksamhet man vänder sig till.

Dataskyddsombudets förhoppning är att den nya dataskyddsfunktionen som införts på stadsledningskontoret ska bidra till att utveckla och stärka de grundläggande delarna av dataskyddsarbetet och därigenom generera ett mer enhetligt dataskydd inom Staden. Att stadsledningskontoret nu tar ansvar för att samordna dataskyddsarbetet bedöms ligga i linje med kommunstyrelsens uppdrag.

I sammanhanget vill dataskyddsombudet samtidigt poängtera att varje nämnd och bolag fortfarande är ytterst ansvariga för sina respektive personuppgifts-behandlingar. Det är därför även fortsatt upp till varje nämnd och bolag att säkerställa efterlevnad gentemot lagstiftningen. Att varje verksamhet tar det ansvaret är avgörande för att det arbete som görs inom dataskyddsfunktionen ska få genomslag och ha en positiv påverkan på dataskyddet som helhet i Staden.

2.1.2 Verksamhetens ledning avgörande för att GDPR inte ska fortsättas upplevas som ett hinder

I årsrapporten 2023 lyfte dataskyddsombudet att det inom Staden generellt bedömdes finnas en uppfattning om att det är omöjligt att följa GDPR och samtidigt driva den digitala utvecklingen framåt. Dataskyddsombudets upplevelse, utifrån de dialoger som varit under 2024, är att denna uppfattning fortfarande kvarstår och är något som i hög grad påverkar dataskyddsarbetet negativt. Dataskyddsombudet har i möten med funktioner från olika verksamheter inom Staden kontinuerligt fått höra att GDPR är något som är jobbigt och krångligt, och som blir ett hinder som försvårar deras arbete med att ta i bruk nya digitala lösningar. Som regel uttrycks detta efter eller precis inför att verksamheten ska teckna avtal, eller precis står inför att börja använda en ny digital lösning eftersom det ofta är först då som dataskyddsperspektivet beaktas. Dataskyddsombudet förstår att medarbetare i den situationen upplever GDPR som ett hinder, men ser samtidigt att GDPR inte kan klandras för de uppenbara brister i den interna styrningen som medfört att verksamheten inte arbetat med dataskyddsfrågorna i tid.

För att känslan av GDPR som något jobbigt och ett hinder inte ska fortsätta ha en negativ påverkan på dataskyddsarbetet behöver Staden som helhet arbeta för att öka medvetenheten om syftet med lagstiftningen. En del kan göras genom utbildningar, men centralt är också att det från ledningshåll inom stadens verksamheter börjar signaleras att dataskydd är något som ska beaktas och arbetas med. I den offentliga debatten hör man ofta representanter från näringslivet tala om att det offentliga måste vara modiga och testa nya saker. Dataskyddsombudets uppfattning att det modiga i dessa fall ofta handlar om att utmana den lagstiftning som styr offentlig sektor, till exempel då lagstiftningen begränsar möjligheterna att dela och/eller använda data. Lagstiftningen, inkluderat GDPR, utmålas då som ett administrativt hinder som hämmar utvecklingen. Denna bild av GDPR som ett hinder delas inte av dataskyddsombudet eftersom det inte finns någon motsättning mellan att följa lagkraven och samtidigt driva digitaliseringen framåt. Utifrån den

diskurs som råder bedömer dataskyddsombudet att det är viktigt att man på ledningsnivå har kunskap om syftet med GDPR och förståelse för att om GDPR sätter ”stopp” för en behandling eller en tjänst så finns det ett gott skäl till det. I praktiken innebär det att man på ledningsnivå behöver ta ansvar för att inte använda en digital tjänst eller inleda en behandling av personuppgifter som inte är förenlig med kraven i GDPR. En viktig del i detta är att ledningen börjar signalera en förväntan på att nya digitala lösningar ska vara långsiktigt hållbara, även utifrån ett integritetssperspektiv. På så sätt behöver verksamheter tänka på dataskydd tidigt i processen och kan förhoppningsvis undvika att hamna i situationer där GDPR enbart ses som något jobbigt eller ett administrativt hinder. Genom att integrera dataskyddsperspektivet från start i arbetet med nya tjänster och/eller vid utvecklandet av nya arbetssätt kan verksamheter hitta stabila och långsiktiga alternativ där människors grundläggande fri- och rättigheter inte äventyras. Något som blir, om möjligt, extra viktigt i takt med att användningen av ny teknik och AI ökar inom Stadens verksamheter.

2.1.3 Bristande ansvarstagande i Stadens arbete med AI medför risker för både enskilda och verksamheter

Fokus på ny teknik och AI har en enorm potential för att göra våra liv bättre, men den digitala utvecklingen blir inte hållbar utan begränsningar. Utan tydlig styrning i arbetet med digital innovation är risken att det går fort och att man i sin iver att röra sig framåt glömmer att hänsyn behöver tas till den personliga integriteten och att personuppgifter behandlas på ett korrekt sätt. Som en stor offentlig aktör har Göteborgs Stad att förvalta alla invånare och besökares förtroende. Oavsett om det handlar om elever, vårdnadshavare, anställda, brukare inom socialtjänst, eller någon annan kategori av kommuninvånare, så ska man kunna känna sig trygg med att användandet av innovativ teknik sker med respekt för den personliga integriteten och de regelverk som finns för att skydda enskildas personuppgifter.

Under året har dataskyddsombudet kunnat se att allt fler verksamheter inom Staden börjar utforska användningen av AI. Dataskyddsombudet har under året löpande kunnat identifiera stora risker med det arbete som bedrivs på stadenövergripande nivå. Riskerna kommer dels utifrån att det från centralt håll hittills saknas styrning och samordning i hur tekniken kan, och får, användas, dels utifrån att de tekniska lösningar som har lanserats ej först kontrollerats utifrån ett informationssäkerhets- och dataskyddsperspektiv. Dataskyddsombudets bedömning är att stadsledningskontoret och Intraservice behöver ta ett större ansvar i hanteringen av dessa risker, eftersom de båda verksamheterna är starkt drivande i användningen av AI inom Staden. Särskilda rekommendationer ställs därför till de båda verksamheterna i deras respektive årsrapporter.

Dataskyddsombudet vill utifrån identifierade risker med de stadenövergripande AI-lösningar som idag finns tillgängliga inom Staden (M365 Copilot i Edge, Svea GPT etc.) betona vikten av att förvaltningar och bolag innan en ny AI-lösning tas i bruk först kontrollerar så att denna är säkerställd utifrån ett informationssäkerhets- och dataskyddsperspektiv.

3 Dataskyddsombudets iakttagelser 2024

3.1 Verksamhetens dataskyddsarbete

Dataskyddsombudet har under året haft löpande kontakt med förvaltningen i form av regelbundna avstämningar. Förvaltningen har även vid behov tagit kontakt med dataskyddsombudet vid specifika frågor, konsekvensbedömningar samt vid vissa personuppgiftsincidenter. Dataskyddsombudet finner det som positivt att förvaltningen involverar sitt dataskyddsombud och uppmuntrar därför förvaltningen att fortsatt ta kontakt med dataskyddsombudet vid frågor som rör dataskydd.

Under året har förvaltningen haft en vakant tjänst kopplat till förvaltningens interna dataskyddsorganisation. En omprioritering i bemanningen, där en medarbetare har fått utökat uppdrag att arbeta med dataskydd och informationssäkerhet, har därför skett. En enhetschef har även gått in mer i det operativa arbetet för att stötta upp förvaltningens interna dataskyddsorganisation. Dataskyddsombudet finner det som positivt att förvaltningen trots brist på resurser har prioriterat frågorna. Dataskyddsombudets uppfattning är att det löpande dataskyddsarbetet har fungerat under året. För att få till ett hållbart dataskyddsarbete finner dock dataskyddsombudet att förvaltningen behöver mer resurser kopplat till arbetet.

Under 2023 och 2024 har förvaltningen arbetat med ett stort strategiskt dataskyddsarbete som i stora drag innebär att informationsägarskapet ska kopplas till förvaltningens personuppgiftsbehandlingar. Dataskyddsombudet finner det som positivt att förvaltningen har påbörjat ett strategiskt och långsiktigt dataskyddsarbete och att förvaltningen därmed tar ett helhetsgrepp om frågorna. Dataskyddsombudet uppfattning är dock att stora delar av det operativa arbetet kvarstår. I januari kommer förvaltningens interna dataskyddsorganisation tillföras ytterligare resurser i form av en ny medarbetare. Under 2025 rekommenderar dataskyddsombudet därför att förvaltningen går från plan till utförande, det vill säga att förvaltningen säkerställer att det utpekade ansvaret som har givits informationsägarna omhändertas och att det operativa arbetet därmed påbörjas.

4 Granskning av dataskyddsarbetet 2024

4.1 Fördjupad kontroll 2024

Under våren 2023 genomförde dataskyddsenheten en informationsinsats med fokus på behandlingsregistret enligt artikel 30 i GDPR. Som uppföljning på denna informationsinsats genomförde dataskyddsenheten under hösten 2024 en fördjupad kontroll med fokus på behandlingsregistret för ett antal av stadens verksamheter (dock ej inom aktuell verksamhet).

Resultatet av kontrollen visade sammantaget på stora brister i omhändertagandet av artikel 30 i GDPR. För att alla verksamheter i Staden ska få ta del av resultaten från kontrollen har dataskyddsombudet tagit fram en stadengemensam rapport. Den stadengemensamma rapporten innehåller både generella iakttagelser från kontrollen, dataskyddsombudets bedömningar i olika sakfrågor och konkreta exempel på hur behandlingsregistret kan utformas med hänvisningar till olika rättskällor som dataskyddsombudet anser har ett generellt värde för hela Staden. Rapporten blir en form av ytterligare vägledning avseende hur arbetet med behandlingsregistret kan utformas för att skapa förutsättningar för ett funktionellt dataskyddsarbete där kraven i artikel 30 i GDPR kan uppfyllas.

Dataskyddsombudet kommer under 2025 följa upp dels att samtliga av Stadens verksamheter har tagit del av rapporten, dels hur verksamheterna avser omhänderta de generella rekommendationerna i arbetet med det egna behandlingsregistret.

4.2 Uppföljning av lämnade rekommendationer

4.2.1 Uppföljning av verksamhetens arbete med rekommenderade fokusområden 2024

Dataskyddsombudet har följt upp hur verksamheten arbetat med de fokusområden som rekommenderades för 2024. Utifrån uppföljningen lämnas rekommendationer.

Fokusområde 1: Register över personuppgiftsbehandlingar

Verksamheten gavs följande rekommendationer:

Fortsätt arbetet med att uppdatera befintligt register. Gå igenom de dokumenterade behandlingarna och kontrollera att informationen uppfyller kraven enligt artikel 30 i GDPR.

Kommentarer och rekommendationer:

Förvaltningen har angett att ca 20% av förvaltningens behandlingar finns med i behandlingsregistret. Enligt artikel 30 i GDPR ska samtliga av den personuppgiftsansvariges behandlingar framgå av behandlingsregistret. I nuläget uppfyller därmed förvaltningen inte de krav som framgår av artikeln.

Förvaltningen har dock genomfört ett arbete för att skapa strukturer för arbetet med behandlingsregistret. Förvaltningen har bland annat tagit fram ett styrande dokument som beskriver informationsägarskapet och de roller i arbetet som förtydligar vem som är ansvarig för respektive behandling. Det framgår även vem som ansvarar för personuppgiftsbiträdesavtal, information till de registrerade, tröskelanalyser och konsekvensbedömningar.

För att kunna bedriva ett systematiskt dataskyddsarbete är det en förutsättning att det finns utpekade roller och dokumentation kring vilket ansvar respektive roll har. Dataskyddsombudet ser därför positivt på det arbete som förvaltningen har åstadkommit, eftersom det är en grundförutsättning för ett långsiktigt och systematiskt dataskyddsarbete.

Under 2025 rekommenderar dataskyddsombudet att förvaltningen går från plan till utförande. Det vill säga att förvaltningen påbörjar arbetet med att identifiera behandlingar och uppdatera förvaltningens behandlingsregister. Ett ofullständigt register innebär en direkt risk eftersom förvaltningen då inte uppfyller kraven enligt dataskyddsförordningen. Om ett register inte finns på plats riskerar även förvaltningen att inskränka de registrerades rättigheter och det blir svårt för förvaltningen att bedriva ett effektivt dataskyddsarbete. I arbetet med behandlingsregistret rekommenderar dataskyddsombudet förvaltningen att utgå från den generella rapport som dataskyddsombudet kommer att ta fram efter granskning av några av stadens verksamheters behandlingsregister. Rapporten förväntas att komma förvaltningen till del under januari 2025.

Dataskyddsombudet rekommenderar även förvaltningen att säkerställa att tillräckligt med resurser avsätts till arbetet med behandlingsregistret då förvaltningen har ett stort arbete framför sig. Det är därför viktigt att de medarbetare som kommer att arbeta med registret får tillräckligt med resurser till att göra detta, både när det gäller avsatt tid samt insyn i förvaltningens olika verksamhetsgrenar.

Dataskyddsombudet kommer under 2025 löpande att följa upp kontrollpunkten inom ramen för förvaltningens regelbundna avstämningar med dataskyddsombudet.

Fokusområde 2: Informationsplikt

Verksamheten gavs följande rekommendationer:

Dataskyddsombudet rekommenderar förvaltningen att säkerställa att informationsplikten enligt artikel 13 och 14 GDPR i stort uppfylls. Som ett led i detta rekommenderas förvaltningen att kartlägga vilka behandlingar som registrerade ska få information om genom förvaltningens integritetpolicy. Därefter

rekommenderas förvaltningen att komplettera integritetpolicyn med information om dessa behandlingar. Förvaltningen rekommenderas även att säkerställa att det lämnas information för de behandlingar som inte är tänkta att omfattas av integritetpolicyn.

Kommentarer och rekommendationer:

Förvaltningen har angett att inga större åtgärder kopplat till kontrollpunkten har genomförts, då förvaltningen har prioriterat ovanstående (se beskrivning under fokusområde 1) och resurser i form av personal har saknats.

Eftersom förvaltningen inte aktivt har arbetat med frågan kvarstår tidigare lämnad rekommendationen från dataskyddsombudet. Dataskyddsombudet finner att förvaltningen med fördel kan arbeta med frågorna kopplat till informationsplikten parallellt med behandlingsregistret. I samband med att förvaltningen identifierar sina behandlingar, rekommenderar dataskyddsombudet att förvaltningen ser över hur information ska lämnas för respektive behandling och säkerställer att informationsplikten uppfylls i enlighet med artikel 13 och 14 i dataskyddsförordningen.

Dataskyddsombudet kommer under 2025 löpande att följa upp kontrollpunkten inom ramen för förvaltningens regelbundna avstämningar med dataskyddsombudet.

4.2.2 Uppföljning av rekommendationer lämnade inom ramen för tidigare genomförda kontroller

Dataskyddsombudet har under året följt upp vilka åtgärder som vidtagits avseende tidigare års lämnade rekommendationer av gjorda kontroller.

Kontroll (2022): Samtycke som rättslig grund för verksamhetens personuppgiftsbehandlingar

Verksamheten gavs följande rekommendationer:

- Se över nuvarande medverkandeavtal och utred huruvida förvaltningens hantering av sekretessbelagda personuppgifter är rättsenligt.
- Se över rättslig grund. För att allmänt intresse ska vara tillämpligt måste förvaltningen finna stöd i lag för behandlingen samt redogöra för varför behandlingen är nödvändig och proportionerlig.
- Omhänderta de rekommendationer som lämnas inom ramen för kontrollpunkt 11 kopplat till användningen av sociala medier om förvaltningen avser publicera bilderna i dessa kanaler.

Kommentarer och rekommendationer:

Förvaltningen har angett att användandet av medverkandeavtal har pausats och att det inte har använts under 2024. Innan eller om avtalet kommer att börja användas kommer en översyn av avtalet att göras och val av rättslig grund kommer att ses över. Dataskyddsombudet finner det som positivt att avtalet i nuläget inte används. Om förvaltningen avser att göra en översyn av befintligt avtal eller avser att ta fram

ett nytt avtal rekommenderar dataskyddsbudet att detta görs i dialog med förvaltningsjuristen och dataskyddsbudet.

Förvaltningen har även skriftligt angett att inga bilder har publicerats på sociala medier inom ramen för behandlingen. Dataskyddsbudet har uppmärksammat att det på förvaltningens sida på Facebook, *Förskoleförvaltningen Göteborg*, kontinuerligt under året har publicerats bilder på barn och anställda. Dataskyddsbudet har i samband med uppföljningen anfört detta för förvaltningens interna dataskyddsorganisation. Dataskyddsbudet avråder förvaltningen att fortsatt publicera personuppgifter, särskilt bilder på barn, i sociala medier. Dataskyddsbudet finner att förvaltningen behöver utreda huruvida de bilder som publiceras på sociala medier omfattas av sekretess och om nuvarande hantering på så vis är rättsenlig. Förvaltningen behöver även utreda ansvarsförhållandet mellan förvaltningen och de sociala plattformar där förvaltningen publicerar bilder. Dataskyddsbudet anser att det i grunden är ett strategiskt beslut, om förvaltningen ska publicera bilder på barn och anställda på sociala medier, där dataskyddsbudet finner att förvaltningsledningen behöver involveras. Dataskyddsbudet kommer löpande att följa upp rekommendationerna kopplat till kontrollpunkten under 2025.

4.2.3 Uppföljning av särskilda iakttagelser 2024

Dataskyddsbudet har följt upp hur verksamheten har arbetat med de rekommendationer som gavs kopplat till särskilda iakttagelser.

Särskilda iakttagelser (2023): Hantering av personuppgifter i Office 365

Verksamheten gavs följande rekommendationer:

Förvaltningen rekommenderas att utreda vilka personuppgifter som ska/får hanteras i de olika tjänsterna för Office 365. Förvaltningen rekommenderas även ta fram rutiner och arbetssätt så att hanteringen sker på ett enhetligt sätt inom förvaltningen.

Kommentarer och rekommendationer:

Förvaltningen har under året tagit fram en anvisning, *Förskoleförvaltningens anvisning för vad som får ligga var*. Av anvisningen framgår bland annat att ingen sekretessbelagd information eller känslig information får behandlas i Teams, OneDrive eller SharePoint. I anvisningen framgår att e-post som innehåller känsliga eller sekretessbelagda uppgifter ska skickas konfidentiellt och att inkommande e-post som innehåller känsliga eller sekretessbelagda uppgifter ska hanteras omgående. Kopplat till e-posthanteringen hänvisar förvaltningen även till *Förskoleförvaltningens rutin för e-post hantering*.

Dataskyddsbudet finner det som positivt att förvaltningen har arbetat med frågan och att en anvisning har tagits fram som berör vilka uppgifter som får hanteras i olika miljöer i Office 365. Dataskyddsbudet saknar dock information om hur e-post skickas konfidentiellt, det vill säga en instruktion för hur

medarbetarna rent praktiskt skickar e-postmeddelanden konfidentiellt. Av underlaget som dataskyddsombudet har tagit del av framgår inte heller hur förvaltningen motiverat den bedömning som har gjorts gällande att känslig och sekretessbelagd information kan skickas konfidentiell via e-post. Vidare saknar dataskyddsombudet information om hur medarbetarna ska hantera inkommande e-post som innehåller känslig eller sekretessbelagd information, att e-posten ska hanteras omgående förklarar inte vad medarbetaren ska vidta för åtgärder. Slutligen har dataskyddsombudet uppmärksammat att information kring hur extra skyddsvärda personuppgifter får hanteras för samtliga miljöer i Office 365 saknas.

Dataskyddsombudet rekommenderar därför förvaltningen att komplettera sin anvisning med information om vad som gäller för extra skyddsvärda personuppgifter. Förvaltningen rekommenderas även att komplettera anvisningen och/eller rutinen för e-posthantering med information om hur e-post skickas konfidentiellt samt med information om hur medarbetarna ska hantera inkommande e-post som innehåller känslig eller sekretessbelagd information. Förvaltningen rekommenderas slutligen att säkerställa att förvaltningen har dokumenterat och motiverat den bedömning som har gjorts kopplat till att känslig och sekretessbelagd information får skickas via konfidentiell e-post. Under 2025 kommer dataskyddsombudet att löpande, i dialog, med förvaltningen att följa upp hur förvaltningen omhändertar dataskyddsombudets rekommendationer i frågan.

5 Rekommenderade fokusområden 2025

Dataskyddsombudet har under arbetet med årsrapporten identifierat ett antal områden som verksamheten rekommenderas att särskilt arbeta med under det kommande året. Dessa listas i punktform enligt nedan.

Detta är områden som dataskyddsombudet särskilt kommer att följa upp under året. Uppföljningen kommer ske kontinuerligt under avstämningsmöten med verksamheten, och inom ramen för den uppföljning som dataskyddsombudet genomför under hösten 2025.

Förvaltningen rekommenderas under 2025 prioritera följande delar av dataskyddsarbetet:

- **Kontrollpunkt 4: Register över personuppgiftsbehandlingar**
Förvaltningen rekommenderas att kartlägga och dokumentera personuppgiftsbehandlingar enligt artikel 30 i GDPR. I detta arbete rekommenderar dataskyddsombudet att förvaltningen tar vägledning av dataskyddsombudets generella rapport kopplat till granskningsarbetet av behandlingsregister i Göteborg Stad.
- **Kontrollpunkt 7: Informationsplikt**
I samband med arbetet med behandlingsregistret rekommenderas förvaltningen att ser över hur information ska lämnas för respektive behandling och säkerställa att informationsplikten uppfylls i enlighet med artikel 13 och 14 i dataskyddsförordningen.

6 Bilagor

Bilaga 1: Kontrollplan för dataskyddsarbetet 2024–2025

Kontrollplan för dataskyddsarbetet 2024–2025

Förvaltningar och bolag i Göteborgs Stad

2024-05-06

Innehåll

1	Bakgrund	3
1.1	Ändrad utformning av den fördjupade kontrollen 2024	3
1.1.1	Uppföljning av informationsinsatsen 2023	3
2	Kontrollarbetet 2024–2025	4
2.1	Kontrollarbetets delar	4
2.1.1	Övergripande kontroll	5
2.1.2	Fördjupad kontroll	5
2.1.3	Uppföljning av genomförda kontroller	6
2.2	Tidplan för kontrollarbetet 2024–2025	6
3	Rapportering	7
3.1	Årsrapport	7
3.2	Särskilt yttrande	7
4	Kontakt	7
	Bilaga 1 - Beskrivning av fasta kontrollpunkter	8

1 Bakgrund

Att få ta del av och hantera andra människors personliga uppgifter på ett sådant sätt som kommunala förvaltningar och bolag gör innebär att förvalta ett stort förtroende. Dataskyddsförordningen (GDPR) har tillkommit för att särskilt värna om den enskildes rätt till integritet och kontroll över vad som sker med ens personuppgifter. Att förvaltningar och bolag hanterar personuppgifter i enlighet med gällande lag bör vara en självklarhet i syfte att visa omsorg om det förtroende som givits den som har att hantera personuppgifter.

Det är varje nämnd och bolaget som är ytterst ansvarig för att dess verksamhet följer dataskyddslagstiftningen. För att stödja stadens nämnder och bolag i arbetet med dataskydd har ett dataskyddsombud utsetts. I Göteborgs Stad fullgör dataskyddsenheten på Intraservice uppdraget som dataskyddsombud. Dataskyddsombudet har särskild sakkunskap i dataskyddslagstiftning och arbetar bland annat för att hålla nämnden/bolaget informerade om hur verksamheten lever upp till dataskyddslagstiftningen. Vad som är dataskyddsombudets uppgifter framgår direkt av GDPR. En av dessa uppgifter är att övervaka att stadens förvaltningar och bolag följer dataskyddslagstiftningen. När dataskyddsombudet kontrollerar efterlevnaden av dataskyddslagstiftningen sker det bland annat genom att samla in information om hur personuppgifter behandlas inom en verksamhet och genom att kontrollera hur bestämmelser och interna styrdokument som styr dataskyddsarbetet efterlevs.

1.1 Ändrad utformning av den fördjupade kontrollen 2024

Med anledning av den omorganisation som dataskyddsenheten genomgår under 2024 har den fördjupade kontrollen i år behövt anpassas till rådande förutsättningar. Detta innebär att dataskyddsombudet inte kommer att kunna genomföra kontroller inom alla Stadens verksamheter under 2024. I stället kommer kontrollen att hanteras genom stickprov och enbart genomföras inom ett urval av Stadens verksamheter. Även om alla verksamheter inte kommer kontrolleras under 2024 är dataskyddsombudets förhoppning att resultaten från kontrollen som helhet ska kunna användas av flera verksamheter och därigenom bidra till att stärka Stadens sammantagna dataskyddsarbete.

1.1.1 Uppföljning av informationsinsatsen 2023

Under våren 2023 genomförde dataskyddsenheten en informationsinsats med fokus behandlingsregistret enligt artikel 30 i GDPR. Syftet med informationsinsatsen var att höja kunskapen inom området och skapa enhetlighet inom Göteborgs Stad. Som uppföljning på denna informationsinsats kommer under 2024 en fördjupad kontroll av verksamheters efterlevnad av artikel 30 i GDPR, och därigenom skyldigheten att systematiskt dokumentera alla personuppgiftsbehandlingar i form av ett register, att genomföras.

2 Kontrollarbetet 2024–2025

Den övergripande och viktigaste uppgiften för dataskyddsombudet är att övervaka att organisationen följer dataskyddsförordningen. I Göteborgs Stad innebär detta bland annat att dataskyddsombudet genomför kontroller av dataskyddsarbetet inom förvaltningar och bolag. För dataskyddsombudet är kontrollarbetet ett sätt att få en bild av vilka risker och/eller brister som eventuellt föreligger inom en verksamhet. Genom kontroller kan dataskyddsombudet kartlägga verksamhetens dataskyddsarbete, och denna kartläggning kan sedan användas som ett stöd av verksamheten i dess fortsatta arbete med dataskydd. Dessa kontroller specificeras genom denna kontrollplan, som syftar till att informera personuppgiftsansvariga om upplägg och tidplan för kontrollarbetet åren 2024 och 2025. Dataskyddsombudets kontrollarbete löper över tvåårsperioder. En ny kontrollplan skickas ut årligen, vilken omfattar både innevarande och nästkommande kalenderår.

Syftet med att arbeta utefter en på förhand fastställd kontrollplan är att det ska bidra till att sätta fokus på verksamhetens dataskyddsarbete och därmed:

1. Säkerställa ett kontinuerligt dataskyddsarbete som skapar förutsättningar för efterlevnad av förordningen.
2. Uppmuntra ett riskbaserat arbetssätt och därigenom minimera risken för lagbrott.
3. Göra dataskyddsarbetet till en integrerad del i verksamhetens informationssäkerhetsarbete.

2.1 Kontrollarbetets delar

Kontrollarbetet består av tre delar som tillsammans syftar till att ge, såväl dataskyddsombud som personuppgiftsansvariga, en överblick över verksamhetens dataskyddsarbete och dess följsamhet gentemot GDPR.

Del	Beskrivning	Frekvens
Övergripande kontroll (tidigare kallad ”fasta kontrollpunkter”)	En övergripande kontroll av verksamhetens dataskyddsarbete. Verksamheten skattar det interna arbetet i en enkät uppdelad i tolv fasta kontrollpunkter.	Vartannat år
Fördjupad kontroll	En fördjupad kontroll av en eller flera utvalda kontrollpunkter.	Vartannat år
Uppföljning	Uppföljning och bedömning av hur verksamheten omhändertagit lämnande rekommendationer.	Årligen

2.1.1 Övergripande kontroll

Den övergripande kontrollen utgår från principerna om inbyggt dataskydd och dataskydd som standard (enligt artikel 25 i GDPR). Verksamhetens följsamhet mot förordningen beror till stor del på hur väl dessa principer har integrerats i ordinarie arbetsprocesser. Att principerna har en central roll i arbetet med dataskydd blir särskilt tydligt i beaktandesats (skäl) 78 i GDPR, som anger att ”skyddet av fysiska personers rättigheter och friheter i samband med behandling av personuppgifter förutsätter att lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder vidtas”, och därtill att den personuppgiftsansvarige, för att kunna visa att förordningen efterlevs, bör anta interna strategier och vidta åtgärder särskilt för att uppfylla principerna om inbyggt dataskydd och dataskydd som standard. Med principerna som utgångspunkt har tolv kontrollpunkter identifierats. Dessa är av både teknisk och organisatorisk karaktär och är gemensamma för alla verksamheter inom Göteborgs Stad.

Den övergripande kontrollen genomförs genom en enkät. Enkäten utgår från de tolv kontrollpunkterna där varje punkt innehåller ett antal delfrågor i form av påståenden och/eller skattningsfrågor. Resultaten från enkäten ger en generell ögonblicksbild för respektive kontrollpunkt och kan användas som vägledning för verksamheten i sitt dataskyddsarbete. Syftet är att få till ett långsiktigt och systematiskt arbetssätt, samt åskådliggöra de förändringar som vidtas över tid.

För beskrivning av de olika kontrollpunkterna, se bilaga 1.

Fasta kontrollpunkter
1. Dataskyddsorganisation
2. Personuppgiftsincidenter
3. Biträdesavtal och andra överenskommelser
4. Register över personuppgiftsbehandlingar
5. Övergripande styrning av dataskyddsarbetet
6. Utbildning
7. Informationsplikt
8. E-post och dokumenthantering
9. Konsekvensbedömning/samråd
10. IT-projekt och upphandling
11. IT-system och digitala verktyg
12. Hantering av registrerades rättigheter

2.1.2 Fördjupad kontroll

Den fördjupade kontrollen kan utgå från både staden övergripande och verksamhetsspecifika risker. I utformningen av kontrollen utgår dataskyddsombudet från de risker som identifierats, både inom enskilda verksamheter och på en övergripande nivå. Hänsyn tas även till

dataskyddsbudets resurser samt vad som bedöms kunna få störst effekt för flest verksamheter inom Staden.

2.1.3 Uppföljning av genomförda kontroller

Uppföljning av genomförda kontroller görs årligen för att se hur verksamheten har hanterat tidigare lämnade rekommendationer. Denna uppföljning kan göras både muntligen och skriftligen. Resultatet av genomförd uppföljning kommer redovisas i årsrapporten.

2.2 Tidplan för kontrollarbetet 2024–2025

I tabellerna nedan anges huvuddragen i kontrollarbetet för åren 2024–2025 för stadens förvaltningar och bolag.

2024	Aktivitet
Maj	Kontrollplan för 2024–2025 lämnas till nämnder och bolag.
Augusti – november	Fördjupad kontroll genomförs. För 2024 har följande fokusområde för den fördjupade kontrollen fastställts: • Kontrollpunkt 4: Register över personuppgiftsbehandlingar Kontrollen genomförs inom ett urval av Stadens verksamheter. Under augusti månad kommer information om vilka verksamheter som ingår i urvalet att tillhandahållas samtliga förvaltningar och bolag. Resultaten från kontrollen kommer redogöras för i årsrapporten samt genom särskilt informationsmöte.
November – december	Genomgång av innehåll i årsrapport med respektive förvaltning och bolag.
December	Fastställd årsrapport översänds till respektive förvaltning och bolag.

2025	Aktivitet
Februari	Kontrollplan för 2025–2026 lämnas till nämnder och bolag.
September	Övergripande kontroll genomförs.
November – december	Genomgång av innehåll i årsrapport med respektive förvaltning och bolag.
December	Fastställd årsrapport översänds till respektive förvaltning och bolag.

3 Rapportering

3.1 Årsrapport

Det är nämnd/bolag som har det yttersta ansvaret för att verksamheten följer dataskyddslagstiftningen och dataskyddsombudet ska enligt lag rapportera om detta till högsta förvaltningsnivå. Därför sammanställer dataskyddsombudet årligen en rapport om verksamhetens dataskyddsarbete. I rapporten redogörs för eventuella risker och brister som dataskyddsombudet har identifierat. I rapporten redogörs också för de råd och rekommendationer som dataskyddsombudet har lämnat. För att möjliggöra en direkt kommunikation mellan dataskyddsombud och högsta ansvarsnivå inom verksamheten ska årsrapporten tillhandahållas nämnd respektive bolagsstyrelse.

3.2 Särskilt yttrande

Dataskyddsombudet kan i vissa situationer komma att rikta ett särskilt yttrande till högsta ansvarsnivå. En sådan situation kan vara om dataskyddsombudet har identifierat höga risker för de registrerade som kräver omgående åtgärder från ansvarig nämnd/bolag. Det kan också vara om dataskyddsombudet uppmärksammar att det inom verksamheten fattats beslut som är oförenliga med dataskyddslagstiftningen och dataskyddsombudets råd.

4 Kontakt

Eventuella frågor och synpunkter på kontrollplanen hänvisas i första hand till dataskyddsenhetens enhetschef Elin Olsson Norrblom.

Frågor kan också alltid ställas till dataskyddsenheten via mejladressen;
dso@intraservice.goteborg.se.

Bilaga 1 - Beskrivning av fasta kontrollpunkter

Kontrollpunkt 1: Dataskyddsorganisation

Kontrollpunkten avser verksamhetens organisatoriska förutsättningar för att kunna bedriva ett kontinuerligt dataskyddsarbete och omfattar bland annat verksamhetens dataskyddsorganisation, definierade ansvarsområden och rapporteringsvägar för involverade funktioner samt tillhandahållna resurser för arbetet.

Kontrollpunkt 2: Personuppgiftsincidenter

Kontrollpunkten avser verksamhetens förutsättningar för att identifiera och hantera personuppgiftsincidenter. För att uppfylla ansvarsskyldigheten bör verksamhetens rutin för hanteringen vara dokumenterad. I de fall verksamheten är både personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde bör rutinen omfatta båda scenarier. I kontrollpunkten ingår även översyn av verksamhetens rutin för att bedöma incidenter, hantering av eventuell anmälan till tillsynsmyndigheten, samt hur rutinerna tillgängliggörs och kommuniceras inom verksamheten. Även efterlevnad av verksamhetens dokumentationsskyldighet, att alla inträffade personuppgiftsincidenter registreras, innefattas.

Kontrollpunkt 3: Biträdesavtal och andra överenskommelser

Kontrollpunkten avser verksamhetens dokumentation av biträdesavtal och andra överenskommelser gällande dataskydd och förutsätter att verksamheten har identifierat samt registrerat personuppgiftsbiträden i personuppgiftsregistret. Även verksamhetens rutiner för uppdatering och uppföljning av tecknade biträdesavtal innefattas.

Kontrollpunkt 4: Register över personuppgiftsbehandlingar

Kontrollpunkten avser verksamhetens efterlevnad av skyldigheten att systematiskt dokumentera alla personuppgiftsbehandlingar i form av ett register. Även verksamhetens arbete med, och rutin för, att säkerställa ett uppdaterat och heltäckande register innefattas.

Kontrollpunkt 5: Övergripande styrning av dataskyddsarbetet

Kontrollpunkten avser verksamhetens övergripande styrning för att arbeta med dataskydd. Tydlig styrning sätter ramarna för arbetet med dataskydd och främjar ett riskbaserat arbetssätt. Kontrollpunkten innefattar även verksamhetens arbete för att integrera dataskyddsfrågorna i det övriga informationssäkerhetsarbetet, samt hur verksamheten arbetar med egna interna kontroller för att säkerställa att dataskyddslagstiftningen efterlevs.

Kontrollpunkt 6: Utbildning

Kontrollpunkten avser verksamhetens arbete med att utbilda och upprätthålla kunskapsnivån i dataskyddsfrågor hos anställda.

Kontrollpunkt 7: Informationsplikt

Kontrollpunkten avser hur väl verksamheten uppfyller principen om öppenhet och kravet på att lämna information till de registrerade om hur deras personuppgifter behandlas. Punkten omfattar även hur verksamheten säkerställer att informationen är uppdaterad.

Kontrollpunkt 8: E-post och dokumenthantering

Kontrollpunkten avser verksamhetens rutiner för e-post och dokumenthantering. I detta är en aktuell och fastställd dokumenthanteringsplan med gallringsbeslut en förutsättning för att verksamheten ska kunna säkra följsamhet gentemot dataskyddslagstiftningen. Även verksamhetens rutin för att säkerställa att gallringsrutiner för personuppgifter följs innefattas.

Kontrollpunkt 9: Konsekvensbedömning/samråd

Kontrollpunkten avser verksamhetens förutsättningar för att kunna identifiera när en konsekvensbedömning ska göras samt genomföra denna. Även verksamhetens rutiner för arbetet med konsekvensbedömningar samt hur dataskyddsombudet involveras i arbetet ingår. Därtill tillkommer verksamhetens rutin för att hantera de risker som identifieras i konsekvensbedömningen, samt hur genomförda konsekvensbedömningar följs upp och hålls aktuella.

Kontrollpunkt 10: IT-projekt och upphandling

Kontrollpunkten avser verksamhetens organisation och rutiner för hantering av dataskyddsfrågor inom IT-projekt och upphandling. I detta ingår till exempel hur verksamheten integrerar dataskyddsfrågor i arbetet med upphandling av nya, samt utvecklingen av, befintliga system och tjänster.

Kontrollpunkt 11: IT-system och digitala verktyg

Kontrollpunkten avser verksamhetens rutiner för att säkerställa att verksamhetens personuppgiftshantering inom ramen för IT-system och digitala verktyg är förenlig med dataskyddslagstiftningen. Rutin för att säkerställa och kontrollera att dessa system/tjänster uppfyller kraven på dataskydd ingår även.

Kontrollpunkt 12: Hantering av registrerades rättigheter

Kontrollpunkten avser verksamhetens förutsättningar för att hantera de registrerades rättigheter. En förutsättning för att verksamheten ska kunna hantera de registrerades rättigheter är att man har en process och rutiner för arbetet, så att den registrerades personuppgifter enkelt kan lokaliseras vid efterfrågan. Även verksamhetens rutin för att hantera ett tillbakadragande av samtycke ingår i kontrollpunkten.